

zijn werk veroverd. geen bal aan'

niet meer naar café De Fiets. Maar Tom overdrijft: hij heeft altijd wel gesport.»

LANOYE «Destijds, toen onze knieën er nog uitzagen zoals ze bedoeld waren, ging ik één keer per week. Ondertussen ben ik er bij het squashen al twee keer door gezakt, dus ook mijn droom om disco-

danser te worden heb ik moeten opbergen.»

LOS «Je zit altijd als schrijver, dus je moet wel compenseren. Tom is bovendien het type dat af en toe zijn adrenaline kwijt moet, dus ik roep na een zoveelste discussie weleens: ga toch lekker even sporten. Of zoals mijn moeder in mooi

Amsterdams zegt: 'Ga *effe* fietsen op het Damrak, man.'»

HUMO Ik wil het mes niet verder in de wonde draaien, maar ooit was je de eerste stadsdichter van Antwerpen. Afgelopen zondag werd je geïnterviewd door Maud Vanhauwaert, inmiddels al de negende.

LANOYE «Ja, herinneringen ophalen, zoals aan de keer dat ik samen met *La Esterella* zaliger het antwoord van de kathedraal op de liefdesverklaring van de Boerentoren mocht zingen, één van mijn stadsgedichten toen. Zondag werd ik begeleid door de koninklijke socialistische harmonie De Toekomst uit Sint-Niklaas en de jongensafdeling van mijn oude turnvereniging Kracht En Geduld. We hadden even turnclub Eikels Worden Bomen uit Zottegem overwogen (*lacht*). En ik ben in een ultramarijne oldtimer met open dak naar de Bourla gereden.»

LOS «Je hebt gemerkt dat ik om de dood niet in dat ding wilde stappen, ik liep erachter. Dat doe je namelijk bij een harmonie.»

LANOYE «Ik wou gewoon weten hoe het voelde om een *old queen* te zijn (*lacht*).»

LOS «*It was your party*. (Droog) De harmonie die voor de Bourla 'Dancing Queen' van *Abba* speelde, dat was natuurlijk helemaal raak.»

HUMO Wat opvalt in het boek is hoe trouw je bent. René zelf, je eindredactrice, je vormgever, organisator Luc Coorevits, uitgever Mai Spijkers: allemaal gaan ze al decennia mee.

LANOYE «Ik mag het hopen. Ik heb wel met een aantal mensen gebroken, maar ik ga ze het niet gunnen vernoemd te worden in een feestboek.»

LOS «Nee, je bent loyaal, punt. Je verwacht van mensen dat ze hun best doen, maar als

► dat gebeurt, ben je hun ook hondstrouw.»

LANOYE «We zijn ook allebei de vrucht van langlopende, grote liefdeskoppels. We hebben de voorbeelden gezien. Bij ons thuis was het kibbelen, kibbelen en nog eens kibbelen, als smeerolie voor een langdurige relatie.»

LOS «Kibbelen én bijleggen.»

LANOYE «Dat was ik even vergeten (*lacht*). Kibbelen tussen een luide diva en een rustige man. Je kunt niet anders dan toegeven dat je in bekende patronen zit, je daarin thuis voelt. Ook bij mij thuis was er een stille kracht naast een exploderende dwergvulkaan.»

HUMO **Bij jullie samenlevingsceremonie citeerde je nochtans uit eigen werk: 'Toch ben ik soms al op je uitgekeken, ontkennen heeft geen zin. Je zult dan ook wel weten: gewenning is een ziekte, ze slaat toe van bij het begin, en op het einde is het beter om te breken.'**

LOS «'t Is proper. Leg het maar uit.»

LANOYE «Een mens wil ook een slag om de arm houden, natuurlijk. Maar daarna komt: (*citeert uit het hoofd*) 'Dat er in dit tijdperk van kwezels en castraten, in dit land van tegenstand en onbenul, twee levens waren die elkander kruisten, met een vuurwerk van vergeefse woorden en de troost van wat lichamenlijk tumult.'»

LOS «Poëzie, mijnheer, ik hou er niet van (*lacht*).»

LANOYE «Hij verrast me nog altijd. Ik had bijvoorbeeld nooit gedacht dat hij met dit gesprek zou instemmen, want hij wil nooit op de voorgrond treden.»

LOS «Humor en relativering helpen ook. Ik kwam ooit terug van de sauna, behoorlijk afgepeigerd, en merkte niet dat bij Tom de stoom uit zijn oren kwam. Hij was in alle staten omdat hij die verdomde vijfvoetige jambe waarin hij

de theatermarathon 'Ten oorlog' wilde schrijven, maar niet in de vingers kreeg. En toen het hem eindelijk lukte, wilde regisseur **Luk Perceval** het idee laten varen en terugkeren naar de oorspronkelijke tekst. Tom vond dat gruwelijk en wilde me per se het eerste bedrijf met de vijfvoetige jamben laten horen, een hele eer als een schrijver je als eerste luisteraar kiest...»

LANOYE «...dus ik begin met alle mogelijke gedrevenheid de tekst te lezen om na een paar minuten...»

LOS «...een zacht geronk op de zetel te horen. Ja, sorry, ik was doodop.»

LANOYE «Tot daar de eerste lezing aan mijn liefste van de belangrijkste theatertekst die ik ooit schreef. Ofwel sla je

«**Toen we jong waren, konden we collectief doen alsof we onsterfelijk waren. Dat hebben we moeten bijsturen**»

iemand dan dood, wat ik in alle eierlijkheid een tiende van een seconde overwogen heb, ofwel schiet je in de lach en laat je hem slapen. Dat is René: de man die zijn tamelijk hysterische en fanatieke wederhelft op de juiste momenten met de voeten op de grond kan houden.»

LOS «Als hij in die *mood* is, moet je hem desnoods een paar dagen laten razen. Ik ben redelijk *down to earth*, dus ik ga niet mee in die opgefoktheid. Soms is het ook, moet ik toegeven, pure dommigheid van mijn kant. We worden uitgenodigd door **Hugo** en **Veerle Claus**, net nadat hij 'De geruchten' voltooid heeft...»

LANOYE «...en de sfinks met vele maskers is dan, net als

iedere schrijver die een boek af heeft, een klein kind dat alleen wil dat zijn drolletje mooi gevonden wordt, dat bevestiging wil krijgen.»

LOS «Dus vraagt hij wat ik van de titel vind. Waarop ik: 'Nou, 'De gerechten', echt een prima titel.'»

LANOYE «Je ziet Hugo zich afvragen of hij in de maling genomen wordt, dan beseffen dat René het meent, en vervolgens dubbelplooiën in een schaterlach.»

LOS «Misschien had hij het wel zo moeten noemen. (*Droog*) 'Het diner' van **Herman Koch** heeft wel beter verkocht.»

LANOYE «René zal bij een optreden nooit op de eerste rij komen zitten.»

LOS «Als ik al ga.»

LANOYE «Maar als hij er zit, zie ik hem glunderen in het midden van de zaal, en dat ontroert me.»

30 JAAR DISCUSSIËREN **HUMO** **Hoe heeft hij je dan uiteindelijk wel veroverd?**

LOS «Niet met zijn werk, echt niet. Het klikte, we konden oeverloos discussiëren. We hebben ooit een volledige reis naar Portugal gediscussieerd over **Fidel Castro** en het Cubaanse model, ik was toen nog redelijk doctrinair links...»

LANOYE «Wás? (*lacht*)»

LOS «Ik ben milder geworden, toch? Toen noemde ik hem nog een rechtse klootzak en hij mij een linkse fascist.

Altijd een goede basis voor een gesprek. Nu goed, onderweg begon hij ieder van zijn argumenten kracht bij te zetten door te claxonneren.»

LANOYE «Menig vrachtwagenchauffeur doen panikereren, toen. Maar ik heb je veroverd in café De Fiets, vlak bij de Ossenmarkt – waar zouden Antwerpse homo's elkaar anders ontmoeten? Ik kom terug van een tv-opname met **Jan Van Rompaey**, begin te flipperen, en René wordt lastiggevallen door een behoorlijk in de wind zijnde **John De Wit**, de latere gerechtsjournalist van *Gazet Van Antwerpen*, die in plat Antwerps een tirade begint tegen de veel te grote aanwezigheid van Hollanders in Antwerpen in het algemeen, en die van René in het bijzonder.»

LOS «Tom komt tussenbeide en maakt die man verbaal af op een manier die ik nog nooit had gezien. Gewoonweg een kop kleiner, verbluffend, John De Wit bestond niet meer. Die nacht zijn we voor het eerst samen naar bed geweest.»

LANOYE «De witte ridder op zijn dwergpony! Leve het drankmisbruik! Leve John De Wit! Noem een straat naar die man! Een boulevard! En zeg nu nog eens iets over de kracht van taal. John heeft me trouwens later nog geholpen met de belangrijkste stukken in de zaak van **Jonathan Jacob**. Dank u, John, voor alles (*lacht*).»

HUMO **Zijn alle argumenten niet op na dertig jaar discussie?**

LOS «Vandaag? In deze wereld? Alle dagen levert de ochtendlectuur van de kranten stof voor discussie. Meestal over dingen waar je zelf nog niet uit bent. Dan neem je de hardste standpunten in, verplicht je de ander dat ook te doen. Praktische oefeningen in polemieken, die dan het inzicht vergroten, en uiteindelijk ook tot een soort consensus leiden.»

Tom Lanoye: 'René is de man die mij, zijn tamelijk hysterische en fanatieke wederhelft, op de juiste momenten met de voeten op de grond kan houden.'

LANOYE «Je mag naar elkaar toe groeien, maar nooit helemaal samenvallen, want dan is er geen discussie meer. Dat gevaar bestaat bij ons niet. Ik blijf veel meer links-liberaal, terwijl René, hoe zal ik dat voorzichtig uitdrukken... Ik kom uit een nest waar vakbonden per definitie niets goeds konden doen, dat standpunt heb ik dankzij René bijgesteld. Anderzijds heeft René jarenlang gevonden dat De Standaard lezen iets was wat je niet deed.»

LOS «Principieel, ja. Ten tijde van **Manu Ruys** en het AVV-VVK toch. Toen was het nog een door en door conservatieve krant, die Tom bovendien omschreef als een taterende schandknaap. Maar dat is vandaag niet meer het geval.»

LANOYE «Terwijl ik vandaag ook naar Fox News kijk, al was het maar vanuit de overweging dat je je vijand moet kennen. En om verbaasd vast te stellen dat **Donald Trump** daar meer kritiek krijgt dan je verwacht.»

LOS «Maar ook dat Denemarken er gelijkgesteld wordt met Venezuela, als een land waar iedereen maar gratis studeert tot zijn pensioen en dan een koffiëbar begint. Hilarisch gewoon, dat kun je toch niet meer ernstig nemen?»

»Ik was vroeger een stuk dogmatischer, maar ik blijf wel een communist. Het grote verhaal van de ongelijkheid blijft bestaan. Tussen arm en rijk, man en vrouw, Noord en Zuid. Dat komt allemaal voort uit de oneerlijke verdeling van de welvaart, de dominantie van hebzucht als drijvende kracht. Het maakt me nog altijd opstandig hoe onder deze regering de sociale zekerheid verder wordt aangevalen, de armen en de werklozen, terwijl wie al veel heeft nog meer cadeautjes krijgt. **Raoul Hedebouw** (PVDA-volksvertegenwoordiger, red.) die zijn collega's erop wijst dat ze vijf keer meer verdienen dan de mensen bij wie ze in de uitkeringen gaan snoeien, dat raakt me.»

LANOYE «Wat René me ook heeft doen inzien, is dat de

opengrenzenretoriek in oorsprong rechts is. Links heeft de gastarbeiders niet naar hier gehaald, en vrijhandel, open grenzen voor kapitaal, producten en diensten zijn geen uitvinding van de sociaal-democratie, toch?»

»René zal PVDA stemmen vanwege hun programma, maar mij is dat toch te veel een heilsleer, haast religieus. Als ik het ooit zou doen, dan omdat Hedebouw zo'n goede performer is. Want ik acht de ontsporingen van het communisme even erg als die van het kapitalisme, en ik vrees dat ze ook daar inherent zijn aan het systeem.»

LOS «Hoeveel keer heeft de PVDA al niet afstand genomen van die ontsporingen?» **LANOYE** «Da's juist, net zoals alle moslims telkens opnieuw worden opgeroepen om afstand te nemen van terrorisme. De enigen aan wie dat nooit gevraagd wordt, zijn de deelnemers van de IJzerwake, die hun Oostfrontverleden blijven koesteren en daar door niemand op worden aan-

gesproken. Hebben de gematigde nationalistenvrouwen al afstand genomen van de neofascisten? Als er smakeloze Hitlerfilmpjes opduiken, of als zo'n **Jan Tollenaere** nog altijd op de openbare omroep kan verkondigen dat Joden toch maar een profiteersvolk zijn, en dat de apartheid in Zuid-Afrika toch geen slecht idee was, blijkt toch telkens weer dat ze een lidkaart hebben van één bepaalde partij?»

HUMO Is het verschil ook niet dat René meer voor de inhoud gaat en jij meer voor de vorm?

LANOYE «Verbaast dat? Natuurlijk kijk ik naar de performer die een beweging draagt. Trump is, ondanks zijn verschrikkelijke inhoud, wél een geweldige performer. Hij is al jaren gepokt en gemazeld in de Amerikaanse *trash tv*-cultuur, waarop de **Clintons** van deze wereld neerkijken en waarvan ze de kijkers *deplorables* noemen.»

HOMONATIONALISME

HUMO Uit jullie speech bij de registratie van jullie samenlevingscontract, al in 1996: 'Binnen twintig jaar zullen zelfs rechtse politici met regenboogvlaggen zwaaien in de voorste rijen van de gayparade, alsof ze het homohuwelijk dat ze vandaag verafschuwen, zelf hebben uitgevonden.' Visionair, toch?

LOS «Het heeft te maken met voortschrijdend inzicht en een steeds grotere aanvaarding door steeds meer mensen, dan schuiven politieke partijen vanzelf mee op. Dat is een overwinning, maar ik zou wel graag hebben dat ze durven toe te geven dat ze ooit anders hebben gedacht, en toen fout zaten. Dat hoor je niet.»

LANOYE «Elke stok is vandaag goed om de islamofobe sentimenten op te kloppen. Daar moet je niet naïef over doen. Zo krijg je een soort homonationalisme, dat mij iets te kort bestaat om er al veel

► vertrouwen in te hebben. Ontgemaakt zijn er nationalistische die inmiddels oprecht beseft hebben dat de samenleving veranderd is, maar ik blijf het toch een zeer strategische opstelling vinden. Tien jaar geleden waren de meeste N-VA'ers nog tegen het homohuwelijk en tegen homoadoptie.»

LOS «Ik frons altijd de wenkbrauwen wanneer de N-VA, die zo erg de dominantie van de grootste wil belichamen, plots één bepaalde minderheid gaat koesteren. Normaal geven ze minderheden de schuld van alles: zijn het niet de sossen, dan de Walen, of de culturo's of de vluchtelingen. Alleen homo's worden daar nu van gespaard. Het zou mij niet verbazen als vroeg of laat de wind weer anders gaat draaien. Ik betwijfel niet dat **Geert Bourgeois** en **Bart De Wever** vandaag oprecht zijn als ze over homorechten praten, maar in Duitsland hebben homo's ook nooit méér respect en rechten gekregen dan tijdens de Weimarpubliek. Geen tien jaar later werden ze naar de concentratiekampen gebracht.»

LANOYE «Nee, ik denk dat het nu, een paar extremistische gekken niet te na gesproken, wel echt verworven is.»

LOS «Ik help het je te hopen, maar ik ben niet zeker.»

LANOYE «Ok, gaybashing zal er altijd zijn, omdat het machismo nog steeds overheerst in de cultuur. Moeten we nu echt geloven dat geen enkele profvoetballer ter wereld gay is? Een sportman die openlijk homo is, kan zijn lucratieve contracten wel vergeten. Daarom zullen we de dag dat **Ronaldo** zich out als zonnebankniet waarschijnlijk nooit meemaken. Al zou niemand dan stomverbaasd zijn, toch?»

HUMO Louis Tobback vindt nog steeds dat jullie ceremonie destijds een 'clownerie' was, een ondiens aan homo's die nog niet vrijgevochten waren.

LANOYE «Ik blijf me verbazen over de nuffigheid van bepaalde seculieren. De Katholieke Arbeidersvrouwen waren destijds voorstander van het samenlevingscontract. Ze bleken progressiever dan de hoofdstamboekstier van het socialisme. Daar is hij nóg kwaad over, twintig jaar nadat we op zijn narcistische teentje getrapt hebben.»

LOS «De KAV is ook komen spreken op het kabinet van **Patsy Sörensen**, waar de ceremonie plaatsvond, want Louis had zijn burgemeester **Leona Detiège** verboden het stadhuis te gebruiken of de ceremonie bij te wonen.»

HUMO Zijn redenering is: je zult maar in de kast zitten als puber in een conservatief arbeidersgezin, en 's avonds de beelden van de leernichten in de gaypride te zien krijgen. Echt bevorderlijk voor je coming-out zal dat niet zijn.

LANOYE «Dat is toch het grootste kutargument dat je kunt bedenken? Sinds wanneer wacht een socialistische leider tot iedereen in de samenleving méé is alvorens hij gelijke rechten bepleit?»

»De ergste vorm van homofobie is neerbuigend medelijden. Tobback haalt ook telkens het verhaal boven van de homozoon van vrienden van hem die zelfmoord heeft gepleegd. Nu word ik heel giftig, maar je pleegt geen zelfmoord omdat er die avond beelden van de gaypride te zien waren, ja? Dat je daar alleen met

afschuw naar wilt kijken, en niet als mogelijk opstapje voor mensen om voor zichzelf uit te komen, dat zegt toch alles?»

LOS «Wat ook stak, was dat **Elio Di Rupo** ons net feliciteerde. Die vond het helemaal geen clownsnummer.»

LANOYE «Tobback is een voorbeeld van het conservatieve socialisme: mensen die alleen links zijn als het over hun loon en hun arbeidsvoorwaarden gaat, en rechts op het vlak van cultuur, ethiek en migratie. De sociaaldemocratie was op haar sterkst toen ze arbeiders en progressieve intellectuelen kon verenigen, vandaag zijn linkse intellectuelen als **Mark Elchardus** óók al rechts wat die thema's betreft.»

HUMO Anderzijds: die progressieve intellectuelen

hebben wel alle poor whites, hier en in Amerika, zien overstappen naar autoritaire leiders en rechtse populistten.

LOS «Progressieven durven dingen te poneren die nog niet ingeburgerd zijn bij arbeiders. Moeten ze daar dan mee ophouden? Als wij destijds die ceremonie niet hadden gehouden, zou het homohuwelijk dan zo snel gelegaliseerd zijn? Vandaag durven jonge homo's zich sneller te outen, ook al blijven er problemen in sommige gezinnen en gemeenschappen. Er zijn altijd voorlopers nodig die tegen de dominante mentaliteit van het moment ingaan. Wanneer er dan een kramp in een samenleving schiet en Trump verkozen wordt, moeten we dan plots zwijgen en terugkeren in de tijd? Nee toch?»

LANOYE «Als socialisme alleen nog biefstucksocialisme mag zijn, heb je een probleem. En daarom is Louis Tobback nooit een **Karel Van Miert** geworden, die wél mensen en groepen wist te verbinden.»

LOS «Hebben we het nu niet genoeg over Louis gehad? Je moet hem nu ook niet te veel eer bewijzen.»

LANOYE «Zolang Louis de enige Vlaming blijft die de

«**Vandaag verdedigt de N-VA homo's om in te spelen op islamofobe gevoelens. Het zou mij niet verbazen als vroeg of laat de wind weer draait**»

René Los: 'Ik wil Wouter Van Besien best geloven als hij het water tussen Groen en N-VA veel te diep vindt. Maar gaat hij dat nog altijd vinden als zijn middenkader na de verkiezingen heel wat postjes kan verdelen, en toch voor een coalitie wil gaan?'

woorden 'clownnummer' en 'homohuwelijk' in één zin gebruikt, blijf ik op die nagel kloppen.»

LOS (*grijnst*) «En zo is dat hier dus alle dagen.»

PARTYDRUG DE WEVER
HUMO De vraag is waarom conservatieven overall oprukken, ook binnen links, en waarom ze net de zwakste groepen kunnen verleiden met hun verhaal over volksidentiteit.

LANOYE «Waarom zijn de zwaksten in de samenleving meer bezig met boerka's dan met hun pensioen? Omdat het onze parttime burgemeester en zijn vrienden beter uitkomt dat er aan de voet van de maatschappelijke ladder een identitaire strijd woedt, dan dat die mensen omhoog kijken en zien wie écht hun sociale zekerheid afbouwt. Dat is een eeuwenoude strategie, die niet alleen in de jaren 30 werd gebruikt. Door te stoken over de boerka's houden ze het belabberde beleid in Antwerpen buiten beeld.»

HUMO Ondertussen is in Antwerpen de enige potentiële bedreiging voor De Wever, het kartel Samen, helemaal uit elkaar gespat.

LOS «Wouter Van Besien was persoonlijk vóór een voortzetting van het kartel, maar hij is, zoals wel meer groenen, een zeer grote aanhanger van de basisdemocratie. De basis besliste om de samenwerking stop te zetten, en Wouter heeft zich daarbij neergelegd. Einde verhaal.»

LANOYE «René is één van de mensen die veel werk hebben verricht om ze samen te brengen. Er was veel animo voor: nogal wat mensen beseften dat links zich de luxe van de versnippering niet kan permitteren.»

LOS «Dat het afgesprongen is, heeft niet zozeer met de topfiguren uit de partijen te maken, en al evenmin met de sympathisanten en de kiezers die ervoor wilden gaan, maar alles met het middenkader dat stemt op zo'n groene partijraad. Dat zijn mensen die met hart en ziel militeren en zich inzetten, zeer verknocht zijn aan hun partij, maar dat ook graag vertaald zien in een plaatsje op de lijst, mogelijk een mandaat. Door het kartel waren er eenvoudigweg minder mandaten beschikbaar, en daarom heeft het nooit hun liefde weggedragen. Toen er opeens munitie beschikbaar was om het af te schieten, hebben ze dat ook gedaan.»

LANOYE «Wat ook meespeelt, is de steeds terugkerende groene overmoed. Vóór de verkiezingen geloven ze telkens opnieuw de peilingen, die stevast veel beter zijn dan de uitslag. **Jesse Klaver**, de nieuwe Nederlandse groene patroonheilige, kreeg in de peilingen twintig zetels maar haalde er veertien, een derde minder. Zoiets vrees ik hier ook. Maar goed, als er zo weinig nodig was om dat Samen-kartel uit elkaar te laten spatten, was het hoe dan ook niet erg levensvatbaar.»

LOS «Dus zit je nu met de rare situatie dat Groen geen probleem heeft om een coalitie met de N-VA

aan te gaan om ons district Antwerpen te besturen, maar tegelijk onoverbrugbare tegenstellingen met SP.A heeft ontdekt die een kartel onmogelijk maken. Daar klopt toch iets niet?»

HUMO Kwatongen beweren dat als de huidige Antwerpse coalitie geen meerderheid haalt, De Wever geen bezwaar zou hebben tegen de groenen in het stadsbestuur. En zij niet tegen hem.

LOS «Zij ontkennen dat, maar **Marc Van Peel** is ook maar trouw gebleven aan zijn kartel met **Patrick Janssens** tot hij een dag na de verkiezingen havenscheper kon worden. Ik ben een linkse groene jongen, maar ik wil het risico op zo'n scenario niet lopen: deze keer stem ik níét voor Groen. Ik wil Wouter Van Besien best geloven als hij het water tussen zijn partij en de N-VA vandaag veel te diep vindt. Maar gaat hij dat nog altijd vinden als zijn middenkader na de verkiezingen heel wat postjes kan verdelen, en toch voor een coalitie wil gaan?»

LANOYE «Bart De Wever heeft bij de begrafenis van **Marie-Rose Morel** een briljante speech gehouden – dat zeg ik zonder de minste ironie – waarmee hij eigenhandig een dijkbreuk heeft veroorzaakt, een stroom kiezers van bij Vlaams Belang naar de N-VA heeft gehaald. Heeft hij aan de verwachtingen van die mensen voldaan? Blijft die beweging richting centrum bij hem, of keren ze terug naar extreemrechts?»

HUMO Om het kiesgeheim even bij het grootvuil te zetten: op wie gaan jullie stemmen?

LANOYE «Uiteraard op **Tom Meeuws** (SP.A, red.). Je moet wel een groot hart hebben voor de verworpenen der samenleving als je wilt ontfermen over mevrouw **Homans**, die zelfs binnen haar eigen partij verworpen is. Maar ik

geloof vooral in SP.A-lijsttrekker **Jinnih Beels**, omdat ze één van de weinige progressieven is die een doorzicht en goed veiligheidsbeleid kunnen formuleren. Dat is nodig tegen de oprukkende militarisering van de politie hier, tegen dat *law and order*-discours, dat er alleen voor zorgt dat de Antwerpse drugsbendes nu granaten naar elkaar gooien.»

LOS «Ik vrees alleen dat ze iets te snel voor de leeuwen wordt gegooid. Ik ga mijn stem verdelen: **Peter Mertens** (PVDA, red.) voor de gemeenteraad, SP.A voor het district. Ik vind onrecht en ongelijkheid nog steeds het belangrijkste probleem, en zij maken daar hun verhaal van. Met een beetje pijn in het hart, hoor, want ik blijf ook een groene jongen. Daarom was Samen voor mij een ideaal, enthousiasmerend project. Maar het heeft niet mogen zijn.»

LANOYE «Misschien is het de laatste keer dat links denkt zich te kunnen veroorloven om in gespreide slagorde naar de kiezer te trekken. Het potentieel is er nochtans, nu zelfs Vlaams-nationalisten beginnen te beseffen dat de partydrug De Wever stilaan is uitgewerkt. Antwerpen moet niet geleid worden door een partijvoorzitter, maar heeft nood aan een burgemeester als **Sadiq Khan** in Londen, **Ahmed Aboutaleb** in Rotterdam of **Bart Somers** in Mechelen: mensen die hun stad willen verenigen en besturen, in plaats van haar te misbruiken als propagandamiddel voor hun partij.» **H**

Humo viert Tom Lanoyes 60ste verjaardag met een bloemlezing van teksten en interviews op humo.be/lanoye.

Tom Lanoye, Anni van Landeghem en Gert Dooreman, 'Lanoye 60'. Groepsportret met brillette', Prometheus